

Điều khoản tham chiếu

Tư vấn trong nước viết Báo cáo phân tích

Về Chính sách hỗ trợ tái hòa nhập cho những người lao động di cư từ nước ngoài trở về

I. Bối cảnh:

Chính phủ Việt Nam coi việc thúc đẩy di cư lao động cho công dân Việt Nam là chiến lược làm giảm áp lực trên thị trường lao động trong nước cũng như phát huy lợi ích của việc di cư để đẩy mạnh phát triển kinh tế - xã hội.

Hơn 88.000 người di cư Việt Nam đi ra nước ngoài để làm việc theo hợp đồng cho đến năm 2011, tham gia vào tổng số ước tính khoảng 500.000 lao động nước ngoài từ Việt Nam¹. Lao động ngoài nước đóng góp vào dòng kiều hối, tăng hơn 16% so với năm 2009, 8,2 tỷ USD trong năm 2010². Tuy nhiên, những vấn đề ‘hậu’ di cư lao động chưa được nhìn nhận một cách thỏa đáng. Một số người trở về có thể phải đối mặt với tình trạng thiếu việc làm, kế sinh nhai bần vững, nợ nần, mâu thuẫn gia đình, sức khỏe và những vấn đề khác liên quan đến di cư. Phần lớn người di cư Việt Nam trở về với công việc lao động phổ thông, làm những công việc tương tự như công việc mà họ làm trước chuyến đi, không liên quan đến kiến thức, kỹ năng đạt được ở nước ngoài³. Người lao động khi trở về thiếu sự hỗ trợ để tái hòa nhập cộng đồng, ví dụ, làm thế nào để đầu tư tiền tiết kiệm vào kinh doanh bền vững. Một trong những yếu tố quan trọng trong quyết định ở lại quá thời hạn hợp đồng và làm việc bất hợp pháp của một lượng lớn những người di cư rất có thể là do họ không tìm thấy tương lai phát triển sau khi trở về. Ở lại quá

¹ Bộ Ngoại giao 2012

² Ngân hàng thế giới 2011 và 2012

³ MOLISA và ngân hàng thế giới 2012

thời hạn làm tăng thêm khả năng dễ bị tổn thương của những người di cư khi họ không được hưởng các dịch vụ xã hội, sức khỏe, pháp lý, v.v, và đặc biệt ảnh hưởng lớn đến uy tín của Việt Nam trên thị trường lao động nước ngoài.

Một khó khăn trong việc cung cấp hỗ trợ tốt hơn cho người di cư trở về là ít được biết về những nhu cầu của họ. Không có dữ liệu thu thập có hệ thống về người di cư trở về, bên cạnh đó là mối ưu tiên còn thấp của các cơ quan chính phủ về vấn đề tái hòa nhập hậu 'di cư lao động' và các cơ chế hỗ trợ. Vì vậy, dự án cũng nhằm nâng cao nhận thức cho các nhà hoạch định chính sách và các bên liên quan khác về tình hình của người Việt Nam trở về, tạo ra một diễn đàn cho chính phủ và các bên liên quan khác để phát triển kế hoạch hành động hỗ trợ tái hòa nhập.

Để có cái nhìn toàn diện về các bất cập trong hỗ trợ lao động trở về, chúng tôi có kế hoạch **xây dựng báo cáo chuyên đề phân tích, tổng hợp các bất cập hiện tại trong lĩnh vực 'hậu' di cư lao động**

Đây là một phân tích các bất cập tồn tại, sử dụng các tài liệu, báo cáo, nghiên cứu hiện có và các cuộc tham vấn về tình hình hiện nay của người lao động di cư trở về, và các chính sách cũng như dịch vụ hỗ trợ hiện thời. Báo cáo này sẽ cung cấp một phân tích bất cập hiện tại trong việc đáp ứng nhu cầu của người lao động trở về, đưa ra các kinh nghiệm tốt trong khu vực và toàn cầu trong việc quản lý lao động trở về. Cuối cùng báo cáo sẽ đưa ra các khuyến nghị về mặt chính sách và chương trình/dịch vụ.

II. Mục đích của Báo cáo

Như đã nêu ở trên, mục tiêu chung là nâng cao nhận thức và sự hiểu biết của các nhà hoạch định chính sách và các bên liên quan khác về những thách thức kinh tế và xã hội với sự trở về của người lao động di cư. Mục tiêu cụ thể những bất cập trong khuôn khổ luật pháp và chính sách hiện hành liên quan đến quản lý và hỗ trợ lao động trở về. Các khoảng trống trong số liệu và nghiên cứu về vấn đề này, cũng như thiếu hụt các chương trình và dịch vụ đáp ứng nhu cầu của lao động di cư trở về cũng sẽ được phân tích. Đồng thời, báo cáo sẽ giới thiệu các kinh nghiệm tốt, bài học hay của các quốc gia khác trong lĩnh vực quản lý lao động ngoài nước trở về.

Báo cáo là một trong ba hoạt động liên kết với nhau thuộc hợp phần Tăng cường năng lực quản lý lao động trở về từ nước ngoài do Cục QLLĐNN và IOM phối hợp thực hiện và kết quả sẽ được dùng cho các hoạt động sau này, hội thảo chính sách và khuyến nghị hành động.

Báo cáo này sẽ làm nổi bật những thách thức và bất cập với những người có đặc điểm kinh tế- xã hội và nhân khẩu khác nhau , ví dụ, những thách thức đối với nam giới và phụ nữ, người dân tộc thiểu số, lao động không có tay nghề, người nhiễm HIV. Những thách thức riêng đối với người di cư không thành công trong quá trình di cư cũng sẽ được lưu ý.

Ngoài ra, báo cáo sẽ xác định những bất cập trong pháp luật và các chính sách hiện hành. Trong trường hợp thiếu các dữ liệu, báo cáo cũng sẽ góp phần xác định những bất cập này. Cuối cùng báo cáo sẽ tóm tắt các khuyến nghị trong phần nội dung chính

III . Phạm vi của báo cáo:

Các phân tích bất cập sẽ được xây dựng bằng tài liệu và nghiên cứu hiện có về quản lý tổng thể lao động di cư nước ngoài, đặc biệt là những người lao động di cư trở về

Mục đích của tài liệu và nghiên cứu về nhu cầu của người lao động trở về sẽ cụ thể trong bối cảnh của Việt Nam, nhưng tài liệu về thực tiễn trên toàn cầu hoặc khu vực về quản lý giai đoạn trở về sẽ được tách rời để đáp ứng các mục tiêu của việc phân tích các bất cập. Sẽ phân tích cả Pháp luật và chính sách của Chính phủ Việt Nam về quản lý di cư ở nước ngoài có liên quan đến chiến lược phát triển kinh tế - xã hội.

Những thách thức gặp phải trong việc trở về của người lao động di cư :

- Những thách thức liên quan đến nhu cầu
 - Việc làm và chuyển giao tay nghề
 - Nợ, tiết kiệm và đầu tư
 - Sức khỏe thể chất và tinh thần
 - Mối quan hệ gia đình và tái hòa nhập xã hội hoặc cộng đồng
 - Tranh chấp pháp lý hoặc bồi thường

- Tư vấn tâm lý xã hội
- Thông tin có sẵn và khả năng tiếp cận
- Thách thức liên quan đến yếu tố nhân khẩu học hay kinh tế -xã hội
 - Giới tính
 - Tuổi
 - Thu nhập (cá nhân, gia đình)
 - Kỹ năng và trình độ học vấn
 - Dân tộc
 - Sức khỏe , bao gồm tình trạng HIV/ AIDS và khuyết tật

Những bất cập trong pháp luật và chính sách

- Những bất cập trong khuôn khổ pháp lý và chính sách - bao gồm các thỏa thuận song phương giữa Việt Nam và nước tiếp nhận
- Những bất cập trong các dịch vụ hỗ trợ do chính phủ, người sử dụng lao động hoặc các bên liên quan khác như các nhóm xã hội dân sự cung cấp cho người lao động di cư trở về
- Những bất cập trong thu thập số liệu, dữ liệu và nghiên cứu lĩnh vực này làm cơ sở cho các quyết định chính sách
- Những bất cập trong việc thi hành pháp luật và các chính sách hiện hành để giải quyết những thách thức phải đối mặt cho người lao động di cư trở về (sẽ được xác minh trong báo cáo)

Khuyến nghị

- Khuyến nghị trong các tài liệu hiện có ở Việt Nam
- Khuyến nghị trong các tài liệu hiện có về quản lý trở về ở cấp độ quốc tế hoặc khu vực, bao gồm các ví dụ thực tiễn trong các quốc gia có thể liên quan tới bối cảnh ở Việt Nam

IV. Vai trò và trách nhiệm

Nhà tư vấn sẽ làm việc với các điều phối viên dự án của IOM và đại diện Cục Quản lý lao động ngoài nước (DOLAB) trong suốt thời gian viết báo cáo

Chuyên gia tư vấn sẽ :

- Thực hiện tất cả các nghiên cứu và phân tích cần thiết
- Chuẩn bị 1 đề cương dự thảo cho báo cáo
- Viết 1 bản dự thảo báo cáo cho lần 1, lần 2 và tiếp thu phản hồi từ cán bộ IOM và DOLAB và các cuộc họp tham vấn ở các giai đoạn cần thiết
- Tích hợp các thông tin phản hồi viết 1 báo cáo cuối cùng sẽ được IOM và DOLAB công bố.

DOLAB sẽ:

- Cung cấp hỗ trợ kỹ thuật trong suốt quá trình xem xét, đánh giá
- Cung cấp tất cả các hỗ trợ hậu cần cần thiết cho việc hoàn thành và công bố các báo cáo;
- Xin các phê duyệt cần thiết.

IOM cán bộ dự án sẽ

- Tuyển dụng chuyên gia tư vấn;
- Cung cấp nội dung về các bài học kinh nghiệm hay của quốc tế;
- Đánh giá những kết quả chính;
- Cung cấp hỗ trợ kịp thời, phản hồi và hướng dẫn.

V. Phương pháp

Tư vấn sẽ tiến hành nghiên cứu và phân tích bằng cách sử dụng các nguồn hiện có bao gồm các báo cáo, nghiên cứu và dữ liệu, các văn bản quy phạm pháp luật và chính sách, và tài liệu khác. Tất cả các nguồn này phải đáng tin cậy và có uy tín, thích hợp để sử dụng trong ấn phẩm phù hợp với nguyên tắc xuất bản của DOLAB và IOM. Báo cáo sẽ viết bằng tiếng Việt.

VI. Kinh nghiệm và năng lực

- Yêu cầu : Bằng thạc sĩ hoặc trình độ học vấn tương đương trong các ngành có liên quan;
- kinh nghiệm dày dặn trong tiến hành nghiên cứu và phân tích;

- Có kiến thức và sự hiểu biết về xu hướng di cư của Việt Nam và phạm vi của quản lý di cư nói chung
- Kinh nghiệm cụ thể và chuyên môn về nhu cầu lao động nhập cư và phát triển chính sách
- Hiểu biết về các quyền con người và nhận thức về phân tích và hòa nhập giới
- Khả năng trình bày
- Tiếng Anh thành thạo

VII. Khung thời gian

Tư vấn sẽ làm việc trong 20 ngày làm việc liên tục trong thời gian Tháng 3-4 năm 2013 thời gian với khung thời gian như sau:

Hoạt động	Thành phần	Ngày dự kiến hoàn thành
Nghiên cứu, phân tích và dự thảo báo cáo đầu tiên	<ul style="list-style-type: none"> - Tiến hành nghiên cứu và phân tích - Chuẩn bị đề cương dự thảo - Liên lạc với IOM và Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội / DOLAB - Viết một bản dự thảo báo cáo đầu tiên - Gửi dự thảo cho IOM và DOLAB cho ý kiến 	20 tháng 3
Dự thảo báo cáo thứ 2	<ul style="list-style-type: none"> - Tổng hợp ý kiến của IOM và DOLAB - Tổng hợp các ý kiến từ cuộc họp tham vấn - Chuẩn bị một dự thảo báo cáo thứ hai (gần như báo cáo hoàn thiện) và gửi cho IOM và DOLAB cho ý kiến 	15 tháng 4
Báo cáo cuối cùng	- Tổng hợp các ý kiến và	30 tháng 4

	thay đổi cần thiết cho việc xuất bản theo yêu cầu của IOM và DOLAB -Chuẩn bị báo cáo cuối cùng sẵn sàng cho việc xuất bản và lưu hành trước hội thảo chính sách	
--	--	--

Thư bày tỏ quan tâm, CV và ví dụ một báo cáo nghiên cứu (liên quan đến di cư càng tốt), tất cả bằng tiếng Anh, xin gửi tới thuyvu@iom.int trước 1 tháng 3. Chỉ những người qua sơ loại mới được liên hệ.